

9 juni 2021**Verschenen op 8 juni 2021 op [German Foreign Policy](#) (*)****Nederlandse vertaling door Ander Europa****Met dank voor de toelating tot publicatie**

De EU moet haar activiteiten op het gebied van buitenlands en militair beleid in de regio Azië-Stille Oceaan aanzienlijk uitbreiden, eiste EU-commissaris voor Buitenlandse Zaken Josep Borrell bij zijn terugkeer van een meerdaags bezoek aan Indonesië. In Jakarta besprak Borrell de vooruitzichten voor intensivering van de samenwerking met het land en met de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (ASEAN) en verklaarde: "Wij onderzoeken de mogelijkheden om de maritieme aanwezigheid van de EU in de uitgestrekte Indo-Pacifische ruimte te versterken." Dit is nodig omdat door de opkomst van China het zwaartepunt van de wereld steeds meer verschuift van de Atlantische Oceaan naar de Stille Oceaan." De geschiedenis van de mensheid van de 21e eeuw zal worden geschreven in het Indo-Pacifisch gebied." Slechts een paar dagen eerder werd de Duitse minister van Defensie Annegret Kramp-Karrenbauer het eerste lid van een Duitse regering dat ooit een bezoek bracht aan het Pacifische eiland Guam, waar het Duitse fregat Bayern zal aanmeren tijdens zijn Azië-tour in het najaar. Guam herbergt belangrijke Amerikaanse militaire bases en wordt gezien als een mogelijk slagveld in een oorlog tussen de VS en China.

Aziatische versie van de Veiligheidsconferentie van München

De rondreis van EU-commissaris voor Buitenlandse Zaken Josep Borrell door Zuidoost-Azië moest vorige week aanzienlijk worden ingekort als gevolg van de pandemie. Aanvankelijk was Borrell van plan de Shangri-La Dialogue in Singapore bij te wonen, een evenement dat jaarlijks wordt georganiseerd door het Londense International Institute for Strategic Studies (IISS). Het wordt soms beschouwd als het Aziatisch equivalent van de Veiligheidsconferentie van München. Borrell zou er de gelegenheid hebben gehad de Amerikaanse minister van Defensie Lloyd Austin te ontmoeten, maar Singapore moest de Shangri-La Dialogue op korte termijn annuleren wegens een ernstige opflakking van de pandemie. Het werd Borrell verboden naar de Filipijnen te reizen. De reis was overwogen, maar de pandemie

maakt bezoeken aan dat land momenteel onmogelijk. ¹ Om te voorkomen dat zijn tournee helemaal zou worden geannuleerd, kwam Borrell vorige week dinsdag (1 juni) aan in de Indonesische hoofdstad Jakarta voor een vierdaags bezoek. Hij voerde gesprekken met president Joko Widodo, minister van Buitenlandse Zaken Retno Marsudi en minister van Defensie Prabowo Subianto, en had een ontmoeting met de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (ASEAN) ² met hoofdzetel in Jakarta.

“Niet langer in Europa”

De reis van Borrell was vooral ingegeven door het feit dat het mondiale zwaartepunt naar de Stille Oceaan verschuift, waardoor Europa in het mondiale beleid naar de zijlijn dreigt te worden gedrongen. Dat is het Europa dat eeuwenlang het mondiale centrum van de technologische en economische ontwikkeling was en het centrum van de expansie van de koloniale mogelijkheden over de hele wereld. De EU-commissaris voor Buitenlandse Zaken benadrukte dit feit door op te merken dat de [Indo-Pacific](#) 60% van het mondiale BBP en twee derde van de mondiale groei genereert. ³ De regio is nu in feite het toneel van 's werelds grootste vrijhandelsalliantie, het Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), dat de ASEAN, China, Zuid-Korea, Japan, Australië en Nieuw-Zeeland omvat. Het vertegenwoordigt bijna een derde van de wereldbevolking en een derde van de mondiale economische output – met een onverminderd stijgende tendens. Volgens deskundigen heeft het RCEP de potentie om wereldwijde normen te stellen. ⁴ “De geschiedenis van de mensheid van de 21e eeuw zal worden geschreven in het Indo-Pacifisch gebied,” voorspelde Borrell in Jakarta. “Het zwaartepunt van de wereld ligt niet langer in het midden van Europa.” ⁵ De EU moet hier onverwijld rekening mee houden.

“Groen neokolonialisme”

Dienovereenkomstig moet de EU volgens Borrell – die klaagt dat de EU “in zichzelf gekeerd is en vooral gericht op crises in onze buurlanden” ⁶ – aanzienlijk meer aanwezigheid tonen in Zuidoost-Azië. Tijdens zijn huidige bezoek aan Jakarta werd de EU-commissaris voor Buitenlandse Zaken geplaagd door problemen van eigen bodem. Zo is het geschil over de invoer van palmolie – de basis voor biobrandstof – uit Indonesië en Maleisië nog niet opgelost. Het EU-parlement had zich ondubbelzinnig uitgesproken tegen het gebruik van palmolie als brandstof, vanwege de vaak ernstige schendingen van sociale en ecologische normen bij de productie ervan. In 2019 had de EU, wegens ontoelaatbare subsidies, ook importtarieven opgelegd voor Indonesische biodiesel. Jakarta, dat hiertegen actie onderneemt bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO), klaagt over het “groene neokolonialisme” van de Europese mogelijkheden. Borrell vindt het nu nodig te benadrukken dat de EU “niet anti-palmolie” is. Hij besprak de strijd tegen de pandemie ook met zijn gesprekspartners in Indonesië. In dat land, evenals elders in Zuidoost-Azië, wordt heel nauwgezet vastgesteld hoe de westerse mogelijkheden met hoge inkomens, waaronder die in de EU, het grootste deel van de beschikbare vaccins opkopen – en dat daardoor voor armere landen weinig overblijft. ⁷ Indonesië, bijvoorbeeld, kocht AstraZenica van India. Maar sinds de breuk in deze aanvoerlijn is het land nu volledig afhankelijk van Chinese vaccins. ⁸

De EU als 'geopolitieke actor'

Bij zijn terugkeer heeft Borrell opgeroepen tot hernieuwde inspanningen om tot een vrijhandelsovereenkomst met Indonesië te komen – van de ASEAN-landen heeft de EU op dit moment alleen met Singapore en Vietnam een dergelijke overeenkomst gesloten – maar vooral tot meer doortastende buitenlandse en militaire politieke activiteiten in de regio. “Als wij een geopolitieke speler willen zijn, moeten wij ook worden gezien als een politieke en veiligheidsspeler in de regio,” verklaarde de Commissaris voor Buitenlandse Zaken – en kondigde aan: “Wij onderzoeken de mogelijkheden om de maritieme aanwezigheid van de EU in de uitgestrekte Indo-Pacifische ruimte te versterken.”⁹ Oorlogsschepen, uit Frankrijk en uit het Verenigd Koninkrijk – dat op militair en buitenlands gebied nauw met de EU blijft samenwerken – zijn in toenemende mate aanwezig met trainingscruises en manoeuvres in de Indische Oceaan en de Stille Oceaan.¹⁰ De Bundeswehr voert zijn inspanningen op. Zij stuurt gevechtsvliegtuigen naar Australië en een fregat naar de Stille Oceaan.¹¹ [Ter voorbereiding bezocht de Duitse minister van Defensie Annegret Kramp-Karrenbauer eind mei Zuid-Korea. Het is de bedoeling dat het fregat Bayern – na gezamenlijke manoeuvres met de Japanse strijdkrachten – tijdelijk deelneemt aan het toezicht op de VN-sancties die aan Noord-Korea zijn opgelegd.

Potentieel slagveld

Na de besprekingen in Seoel vloog Kramp-Karrenbauer verder om als eerste Duitse minister besprekingen te voeren in Guam. Guam is een buitenlands grondgebied van de Verenigde Staten, waar Amerikaanse marine- en luchtmachtbases zijn gevestigd. De luchtmachtbasis Andersen, die Kramp-Karrenbauer bezocht, wordt niet alleen beschouwd als een van de belangrijkste Amerikaanse militaire bases in de Aziatisch-Pacifische regio, en als een belangrijk bruggenhoofd voor Amerikaanse versterkingen in geval van een Aziatische oorlog, maar ook als de landingsbaan voor Amerikaanse lange-afstandsbommenwerpers. Tijdens zijn Aziatische rondvaart zal het fregat Bayern naar verwachting Guam aandoen. Onlangs zijn Amerikaanse militaire strategen meer aandacht aan het eiland gaan besteden, omdat oorlogsspelletjes hebben aangetoond dat China in een oorlogssituatie in staat is om met zijn talrijke afweerraketten de landingsbanen op Guam en andere installaties te vernietigen en zo Amerikaanse aanvallen op Chinees grondgebied te blokkeren.¹² Om toch ongehinderd aanvallen te kunnen uitvoeren, worden in de nieuwe militaire begroting van de VS aanzienlijke middelen uitgetrokken om het eiland te voorzien van hoogtechnologische verdedigingssystemen.¹³ Met andere woorden, eind mei had Kramp-Karrenbauer een bezoek gebracht aan een potentieel slagveld in een dreigende oorlog van de VS tegen China – een feit dat in de Duitse media nauwelijks ter sprake was gekomen.

Voor meer informatie over dit onderwerp zie: : [Together Against China](#), [The Price for Closing Ranks](#) en onze video column [War against China](#).

(*) German-Foreign-Policy.com wordt gerealiseerd door een groep onafhankelijke journalisten en sociale wetenschappers die “permanent de hernieuwde pogingen van Duitsland opvolgen om terug een hoge machtsstatus te verwerven op economisch, militair en politiek vlak.”

Hits: 111

Dit delen:

Facebook

Twitter

Voetnoten

---

1. Stuart Lau: China Direct: Borrell’s Asia trip. politico.eu 20.05.2021.
  2. De ASEAN omvat vijf landen van het vasteland van Zuidoost-Azië (Vietnam, Laos, Cambodja, Thailand, Myanmar) en vijf landen van het Maleisisch schiereiland en de Zuidoost-Aziatische eilanden (Maleisië, Singapore, Indonesië, Brunei Darussalam, Filippijnen).
  3. Josep Borrell: [Why I went to Jakarta and why the Indo-Pacific matters for Europe](#). eeas.europa.eu 05.06.2021.
  4. Zie ook [“A Wake-Up Call for Europe”](#)
  5. Stuart Lau: China Direct: Irish flirtations. politico.eu 03.06.2021.
  6. Josep Borrell: [Why I went to Jakarta and why the Indo-Pacific matters for Europe](#). eeas.europa.eu 05.06.2021.
  7. Nyoman Sutarsa: Indonesia’s vaccine campaign hits speed bumps. eastasiaforum.org 15.05.2021.
  8. Zie ook [Die Welt impfen \(III\)](#).
  9. Josep Borrell: [Why I went to Jakarta and why the Indo-Pacific matters for Europe](#). eeas.europa.eu 05.06.2021.
  10. Zie ook [Manöver in Ostasien](#).
  11. Zie ook [Die neue deutsche Kanonenbootpolitik \(III\)](#).
  12. Kathy Gilsinan: How the U.S. Could Lose a War With China. theatlantic.com 25.07.2019.
  13. Department of Defense Press Briefing on the President’s Fiscal Year 2022 Defense Budget for the Missile Defense Agency. defense.gov 28.05.2021.
-